

ISTORIJA
JUGOSLAVIJE

ПЕРСПЕКТИВЕ
PERSPEKTIVE

МЛАДИХ
MLADIH

ИСТРАЖИВАЧА СА
ISTRAŽIVAČA SA

ПОСТЈУГОСЛОВЕНСКОГ
POSTJUGOSLOVENSKOG

ПРОСТОРА
PROSTORA

MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
15 – 18. OKTOBAR 2024.

MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP

**„ISTORIJA JUGOSLAVIJE:
PERSPEKTIVE MLADIH ISTRAŽIVAČA SA
POSTJUGOSLOVENSKOG PROSTORA“
BEOGRAD, 15 – 18. OKTOBAR 2024.**

Program naučnog skupa i knjiga apstrakata

**Institut za noviju istoriju Srbije,
Beograd, 2024.**

**MEĐUNARODNI PROGRAMSKI ODBOR MEĐUNARODNOG NAUČNOG SKUPA
„ISTORIJA JUGOSLAVIJE: PERSPEKTIVE MLADIH ISTRAŽIVAČA
SA POSTJUGOSLOVENSKOG PROSTORA“**

Ana Panić, Muzej Jugoslavije, Beograd
prof. dr Biljana Šimunović Bešlin, Filozofski fakultet, Novi Sad
prof. dr Borče Ilievski, Filozofski fakultet, Skoplje
dr Dragan Bakić, Balkanološki institut SANU, Beograd
dr Dragomir Bondžić, Institut za savremenu istoriju, Beograd
prof. dr Igor Duda, Filozofski fakultet, Pula
dr Ivan Laković, Istorijski institut Univerziteta Crne Gore, Podgorica
dr Ivana Dobrivojević Tomić, Institut za savremenu istoriju, Beograd
dr Jure Ramšak, Znanstveno-raziskovalno središte, Kopar
prof. dr Klaus Buhenu, Universität Regensburg, Regensburg
dr Ljiljana Dobrovšak, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb
prof. dr Ljubica Jančeva, Institut za nacionalna istorija, Skoplje
akademik prof. dr Ljubodrag Dimić, Srpska akademija nauka i umetnosti, Beograd
prof. dr Martin Previšić, Filozofski fakultet, Zagreb
dr Milan Terzić, direktor Arhiva Jugoslavije, Beograd
dr Nemanja Radonjić, Filozofski fakultet, Beograd
dr Sanja Petrović Todosijević, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Sonja Dujmović, Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo
dr Srđan Mičić, Filozofski fakultet, Beograd
dr Stipica Grgić, Hrvatski institut za povjest, Zagreb
prof. dr Tanja Petrović, Institut za kulturne in spominske študije ZRC SAZU, Ljubljana
dr Vesna Aleksić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Vladan Jovanović, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd

**ORGANIZACIONI ODBOR MEĐUNARODNOG NAUČNOG SKUPA
„ISTORIJA JUGOSLAVIJE: PERSPEKTIVE MLADIH ISTRAŽIVAČA
SA POSTJUGOSLOVENSKOG PROSTORA“**

dr Aleksandar Stojanović, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Davor Stipičić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Natalija Dimić Lompar, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
MA Nikola Koneski, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd (sekretar skupa)
dr Ognjen Tomić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd (sekretar skupa)
dr Vesna Aleksić, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd
dr Vesna Đikanović, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd

NIKOLA KONESKI

Balkanska linija – parobrodsko pruga od Jadranskog do Crnog mora 1938–1940. „Čedo“ Balkanskog sporazuma ili jugoslovenske vlade?

Ideja balkanskog jedinstva rezultirala je tokom 1930-ih godina različitim oblicima saradnje balkanskih država u oblasti saobraćaja. Već na balkanskim konferencijama (1930–1933) istaknuta je potreba povezivanja balkanskih zemalja jednom parobrodskom linijom. Inicijativu za pokretanje linije koja bi povezala članice Balkanskog sporazuma (Jugoslavija, Rumunija, Turska, Grčka), što je bilo u skladu sa parolom „Balkan balkanskim narodima“ i težnjom Balkanskog sporazuma za emancipacijom od velikih sila, pre svega Italije, pokrenula je Jugoslavija (1934). Ona je imala dodatne motive za potenciranje ovog projekta. U nedostatku „jadranskih“ železnica, pomorska pruga od Jadranskog mora do ušća Dunava i važnih crnomorskih luka nudila joj je mogućnost prevazilaženja problema nedovoljne povezanosti njenih primorskih i podunavskih krajeva. Jugoslovenski državni vrh je otvaranje ove linije ponudio „Zetskoj plovidbi“, „pretežno srpskom društvu“ iz Cetinja koje je održavalo uglavnom nerentabilne linije na južnom Jadranu i kome je bio neophodan izlaz na „debelo i darežljivije more“. Nakon više godina pripremanja i pregovaranja, „Zetska plovidba“ je 1938. godine pokrenula „Balkansku liniju“ – mesečnu putničko-teretnu parobrodsku liniju od Sušaka do Konstance. Međutim, priznanje njenog „balkanskog“ karaktera u Balkanskom sporazumu kočila je rumunska mornarica, želeći da i sama pokrene sličnu liniju, a potom i četiri velika jugoslovenska preduzeća, smatrajući ovu liniju nepotrebnom, ali i nezadovoljna što ona nije njima ponuđena. Stalni pomorski komitet i Privredni savet Balkanskog sporazuma priznali su ipak ovoj liniji „balkanski“ karakter, ali je ona održavana isključivo sredstvima iz jugoslovenskog budžeta. Linija je produžena do Odese nakon sklapanja Ugovora o trgovini i plovidbi između Jugoslavije i Sovjetskog Saveza (maj 1940), ali je, usled ratnih operacija u istočnom Sredozemlju, ubrzo bila obustavljena. Proučavajući proces uspostavljanja „Balkanske linije“, kao i proces njenog priznanja u Balkanskom sporazumu, u ovom radu ćemo

pokušati dati odgovore na više važnih pitanja jugoslovenske spoljne i unutrašnje politike.

Nikola Koneski je rođen 1996. godine u Pančevu. Osnovne i master studije istorije završio je na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Na istom fakultetu, pod mentorstvom prof. dr Ljubodraga Dimića, radi doktorsku disertaciju pod naslovom *Saobraćajna politika vlade Milana Stojadinovića (1935–1939). Planovi i realizacija*. Zaposlen je u Institutu za noviju istoriju Srbije. Rukovodilac je Grupe za istoriju Regionalnog centra za talente „Mihajlo Pupin“, Pančevo. Moderator je serije predavanja *Istorija Jugoslavije. Delovi slagalice*.